

tænke, at saadanne Parceller vare gaaede over i Handel og Vandel og vare komne i Trediemands Haand, og at der derved turde fremkomme Ubillighed, og jeg tilstaar, at Sligt jo er muligt; men det maa dog ikke glemmes, at der ved Anvendelsen af en saadan Lov fra Administrationens Side kan tages Hensyn til saadanne Forhold, og at det vel saaledes var tænkeligt, at man i Sligt Tilfælde, hvor den nuværende Besidders gode Tro lod sig paavise, ikke vilde stride til at gjøre Ansvar gjældende, og jeg vil sige, at forsaavidt der kan være Spørgsmaal om Strafsansvar, fordi Godseieren har tilfidesat Fæstelovgivningen, vilde jeg endog — og væsentlig i Betragtning af Circulæret af 28de December 1868 — anse det for urigtigt, om enten den nuværende eller nogen vordende Indenrigsminister vilde gjøre det gjældende; men det, at Jorden føres tilbage til Bønderne, at den igjen udlægges til dem paa den Vis, som allerede den tidligere Lovgivning paabyder, at den skal være til Brug og Nytte for Bøndestanden, anser jeg kun som simpel Retfærdighed. — Sa, den nævnte ærede Landssthingsmand vil sige, at han jo ikke anerkjender, at der er begaaet nogen Ulovlighed, noget Misbrug, og han har, hvis jeg ikke feiler, i det store Foredrag, hvormed han svarede mig, udtalt, at noget Sligt havde han aldrig sagt. Han havde ikke karakteriseret hin Begivenhed fra Sydjylland, som staar os Alle for Die, som noget Ulovligt, og da jeg særlig lige overfor ham ikke ønsker, at det skal kunne siges, at jeg har anført Noget, der ikke medførte fuld Sandhed, saa vil det høie Thing vistnok tilgive mig, at jeg her paa dette Sted, hvis ikke den høitærede Landssthingsmand erkjender, at han har brugt saadanne Uttringer, godtgjør, at han har brugt dem. Forrige Gang tilstaar jeg, at jeg anførte hans Ord efter Hukommelsen, nu skal jeg derimod paavise de Steder, hvor den høitærede Landssthingsmand har udtalt sig som anført. Under første Behandling af denne Sag — den findes i Rigsdagstidende Sp. 88 — yttrede den høitærede Landssthingsmand, at han jo meget godt vidste, hvilke Tanter der havde ledet Regjeringen til at optage den Bestemmelse, der findes i Lovfor-

slagets § 6 Nr. 3, til at paabyde Fæstepligt for sammenlagte Parceller, og han udtalte: „Jeg tror at vide, hvad det er, der har foranlediget denne Bestemmelse. Jeg skulde tage meget feil, om det ikke var det enkelte eller de enkelte Exempler, som i forrige Samling bleve nævnte paa, hvorledes man snedigt havde troet at kunne omgaa Fæstelovgivningen ved næsten pro forma at frafskilte en Gaard Parceller under Navn af Huslodder og saa siden sammenlægge disse til et større Jordbrug. Jeg tror, som sagt, at denne Bestemmelse her hidrører fra Duffet om for Fremtiden at forhindre slige Arrangements, som jeg i Dvrigt tør antage, at de færreste Godseiere ville billige.“ Dette er ikke den eneste Gang, at den ærede Landssthingsmand saaledes skildrede Forholdet som en snedig Omgaaen af Loven; en ganske lignende Udtalelse vil det høie Thing finde Sp. 133 under samme første Behandling. Hvert Misbrug af Omdelingsretten til dertgjennem at skabe større Uvlbrug var bragt paa Dmtale af Indenrigsministeren, og den ærede Landssthingsmand yttrede i sit Svar: „Jeg er dog ganske overbevist om, at denne Benyttelse for det langt, langt overveiende Antal af Landets Godseiere er en ganske splinterny Opfindelse. De have ikke anet, at man indenfor Landets Grændse kunde foretage noget Saadant, og jeg kan, som jeg allerede tidligere har bemærket, ikke se rettere, end at disse **Manøvrer** ikke vilde have kunnet lade sig praktisere, dersom Omdelingsretten overhovedet modtog den Begrændsning, som § 1, første Stykke, indeholder.“ Jeg tænker saaledes, at det er sandt, naar jeg har tilladt mig at sige, at den ærede Landssthingsmand selv stedse har betragtet saadan Brug som Manøvre, som Omgaaen af Loven, som Noget, der ikke kunde ske indenfor Lovens Grændser. Men er det sandt, ja saa vil det vel erkjendes, at der er god Grund til at sige: saadanne ulovlige Dispositioner tillader den vordende Lov ikke at være lovlige og gyldige. Det er ikke at give Loven tilbagevirkende Kraft. Den høitærede Landssthingsmand, der i dette Dieblif sidder ved min høire Side (Carlsen),